

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	0	3	7
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	1
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 1st Semester

1128

PSYCHOLOGY (In all Mediums)

Paper—General Psychology—I

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— (1) Attempt **five** questions in all. All questions carry equal marks.

(2) Attempt **one** question from each Unit.

(3) Question No. **I** is compulsory.

I. Write short answers to any **seven of the following :**

(1) Psychophysical Parallelism

(2) Freud

(3) Two-Tail Hypothesis

(4) Naturalistic Observation

(5) Higher Order Needs

(6) Emotions

(7) Self-Esteem

(8) Schema

(9) Structured Interview

(10) Population

(11) Purposive Sampling

(12) Social Psychology.

2×7=14

UNIT—I

- II. Throw light on the history of Psychology as an independent field of study, with special mention to its development in India. 14

OR

- III. Describe nature of Psychology, its goals and branches. 14

UNIT—II

- IV. What is emotional intelligence ? Throw light on Meyer's and Salovey's Model of Emotional Intelligence. 14

OR

- V. What are emotions ? Critically evaluate Cannon Bard's theory of emotions. 14

UNIT—III

- VI. Discuss what is Sampling. What are various sampling techniques ? 14

OR

- VII. Write short notes on :

(1) Field Survey Method

(2) Observation Method.

7×2=14

UNIT—IV

VIII. Describe the nature of motivation. Also discuss McClelland's theory of human motivation. 14

OR

IX. Write short notes on :

- (1) Need theories
- (2) Physiological motives.

7×2=14

(हिन्दी माध्यम)

- नोट :-
- (1) कुल पांच प्रश्न करें। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।
 - (2) प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।
 - (3) प्रश्न संख्या I अनिवार्य है।

I. निम्नलिखित में से किन्हीं सात के संक्षिप्त उत्तर लिखें :-

- (1) मनोभौतिक समांतरवाद
- (2) फ्रायड
- (3) दो-पुच्छ परिकल्पना
- (4) यथार्थवादी पर्यवेक्षण
- (5) उच्च क्रम की आवश्यकता
- (6) भावनाएँ

- (7) आत्म-सम्मान
- (8) स्कीमा
- (9) संरचित साक्षात्कार
- (10) जनसंख्या
- (11) सोद्देश्य नमूनाकरण
- (12) सामाजिक मनोविज्ञान ।

2×7=14

यूनिट-I

- II. भारत में इसके विकास के विशेष उल्लेख के साथ. अध्ययन के एक स्वतंत्र क्षेत्र के रूप में मनोविज्ञान के इतिहास पर प्रकाश डालें। 14

अथवा

- III. मनोविज्ञान की प्रकृति, इसके लक्ष्यों और शाखाओं का वर्णन करें। 14

यूनिट-II

- IV. भावनात्मक बुद्धि क्या है ? भावनात्मक बुद्धि के मेयर तथा सैलोवी के मॉडलों पर प्रकाश डालें। 14

अथवा

- V. भावनाएं क्या हैं ? भावनाओं के कैनेन बार्ड के सिद्धांत का आलोचनात्मक मूल्यांकन करें। 14

यूनिट-III

- VI. नमूनाकरण क्या है, पर चर्चा करें। विभिन्न नमूनाकरण तकनीकें क्या हैं ? 14

अथवा

- VII. निम्न पर संक्षिप्त नोट लिखें :-

- (1) फील्ड सर्वेक्षण विधि
- (2) निरीक्षण विधि.

7×2=14

ਯੂਨਿਟ-IV

VIII. ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਮੈਕਲੀਲੈਂਡ ਦੇ ਮਾਨਵੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ
ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਅਥਵਾ

IX. ਨਿਮਨ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :-

- (1) ਆਵਸ਼ਯਕਤਾ ਸਿਧਾਂਤ
- (2) ਭਾਸ਼ਿਕ ਉਦੇਸ਼।

7×2=14

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :— (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।
(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
(3) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

I. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਸੱਤ ਤੇ ਸੰਖਿਪਤ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

- (1) ਮਨੋਭੌਤਿਕ ਸਮਾਂਤਰਵਾਦ
- (2) ਫਰਾਇਡ (Freud)
- (3) ਦੋ-ਟੇਲ ਪਰਿਕਲਪਨਾ
- (4) ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਉਬਜਰਵੇਸ਼ਨ
- (5) ਉੱਚ ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਲੋੜ
- (6) ਭਾਵਨਾਵਾਂ
- (7) ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ
- (8) ਸਕੀਮਾ
- (9) ਸਟ੍ਰਕਚਰਡ ਇੰਟਰਵਿਊ

(10) ਆਬਾਦੀ

(11) ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸੈਂਪਲਿੰਗ

(12) ਸਮਾਜਿਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ।

2×7=14

ਯੂਨਿਟ-I

- II. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖਾਸ ਉਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉ। 14

ਜਾਂ

- III. ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਇਸਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

14

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਕੀ ਹੈ ? ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਸੈਲੋਵੀ ਦੇ ਮਾਡਲਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉ। 14

ਜਾਂ

- V. ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕੈਨਨ ਬਾਰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਸੈਂਪਲਿੰਗ ਕੀ ਹੈ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈਂਪਲਿੰਗ ਤਕਨੀਕੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ? 14

ਜਾਂ

- VII. ਨਿਮਨ ਤੇ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(1) ਫੀਲਡ ਸਰਵੇ ਵਿਧੀ।

(2) ਨਿਰੀਖਣ ਵਿਧੀ।

7×2=14

ਯੂਨਿਟ-IV

VIII. ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। ਮੈਕਲੀਲੈਂਡ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੀ ਬਿਊਰੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

14

ਜਾਂ

IX. ਨਿਮਨ ਤੇ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(1) ਲੋੜ ਸਿਧਾਂਤ

(2) ਸ਼ਰੀਰਕ ਉਦੇਸ਼।

7×2=14